

سُورَةُ الْقَصَصِ ٢٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام یگانه خدای جهان که بخشایش و مهر او بی‌کران

طسم

﴿١﴾

بود رمزی از کردگارِ کریم   اشارت به طا و به سین و به میم

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

﴿٢﴾

در اینجاست آیاتِ پروردگار   که روشن شده در کتاب، آشکار

نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

﴿٣﴾

برایت رسولا! حکایت کنیم   زِ موسیٰ و فرعون زِ عهدِ قدیم

که باشد بسی درس و عبرت در آن   تمتّع برند هم از آن مؤمنان

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا يَسْتَضَعِفُ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَ
يَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ

﴿٤﴾

چو سرکش بگردید فرعون ز کین   تکبر بورزید بسی در زمین
و در بین مردم بیفکند شکاف   بسی سود می‌برد ز هر اختلاف
بنی‌اسرائیل زین میان بس ضعیف   نگه داشتشان او ذلیل و خفیف
پسرهایشان را بکشته ز کین   که ساقط کند نسلشان در زمین
ز آنان نگه داشت زنده زنان   به قصدی که بود سوء اندر میان
همانا که فرعون مصر آن زمان   پلید بود و فاسدترین مفسدان

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

نمودیم اراده ز لطف این‌چنین   بر آن قوم مستضعف اندر زمین
که گردند پیشوای خلق بالمآل   شوند وارث ملک و جاه و جلال

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ

بر ایشان ببخشیده قدرت تمام   تمکن ز جاه و ز مال و مقام
به هامان و فرعون غرق گناه   به همراه اصحاب و کل سپاه
نماییم بر چشمشان آن جلال   که ترسند آنها همه زین مقال

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا خِفَتْ عَلَيْهِ فَأَلْقَاهُ فِي الْقَيْمِ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي ۗ إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

و الهام بکردیم ما بالعیان   بر آن مادر موسی در آن زمان
که بر طفل شیرخوارها، شیر ده   هراسی چنین تو به دل ره مده
و گر خائفی تو ز فرعونیان   که طفلت به قتل آورند جانیان
به دریا بیفکن تو، آن طفل خویش   مترس و مباش تو دگر دل‌پریش

مصون باشد او در یدِ ذوالجلال   که باز آید او پیشِ تو بالمال
به حکمِ رسالت به روی زمین   بگردد یقیناً خود از مرسلین

فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ

چو طفلش سپرد او به آبِ روان   از آبش گرفتند فرعونیان
به دربارِ فرعون گرفت جایگاه   که بعداً شود مایه‌ی رنجِ شاه
چو هامان و فرعون و جمعِ سپاه   همه خاطی بودند و جمله تباه

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنٍ لِّي وَلَكَ ^طلَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

به فرعون، آن همسرِ نیک‌بخت   بگفتا که ای صاحبِ تاج و تخت!
مکن تو زِ کودک جدا سر زِ تن   که هست مایه‌ی شادیِ جانِ من
بود بهر ما همچنان نورِ چشم   محبتِ نما و رها کن تو خشم
بسا که درآید به خدمتِ دگر   به فرزندی او را بگیریم اگر
نبودند آگه در آن وقت و حال   زِ آن حکمتِ حضرتِ ذوالجلال

وَ أَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا ^طإِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

دلِ مادرِ موسیِ اندرِ پگاه   بشد فارغ از غیر و پُر شد زِ آه
گرفت غم وجودش به حدیِ چنان   که داده زِ کف جمله عقل و عنان
اگر که نبود شاملش لطفِ هو   که خدشه نیاید بر ایمان او
بُدی محتمل که کند آشکار   چنین راز سنگین در آغازِ کار

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ ^طفَبَصَّرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

﴿۱۱﴾

بگفت مادرِ موسیٰ بر خواهرش   ز احوال خود آنچه بود در سرش
که رو، تو سراغِ پسر را بگیر   کجا گشته طفلم کنون جایگیر
برفت و بدید موسیٰ از راه دور   تو گویی که فرعونیان گشته کور

وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ

﴿۱۲﴾

نمودیم حرام شیرِ هر دایه‌ای   که تا شیر ننوشد ز هر سینه‌ای
ز فرعونیان جستجو بهر شیر   که یابند دایه، شود بچه سیر
گشوده زبان خواهر و گفت چنین   نشانی دهم بر شما یک امین؟
معرف شوم دایه‌ای پر ز شیر   محبت نماید، کند بچه سیر

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

﴿۱۳﴾

بدین روی رسید موسیٰ بر مادرش   که چشمش شود روشن از دیدنش
که مادر بداند ز ربِّ مبین   محقق شود وعده‌اش بالیقین
اگر چه که این خلق ناآگهند   ز این سرِّ معنی بسی غافلند

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

﴿۱۴﴾

رسید چون که موسیٰ به سنِّ کمال   به حدِّ بلوغ او ز عقل و ز سال
عطایش نمودیم علمِ مبین   مقام رسالت به طورِ یقین

که از لطف خاص خداوند چنین عطا می‌شود اجر بر محسنین

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَ هَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ ۖ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ ۖ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ

﴿۱۵﴾

کسی را نبود از ورودش خبر	بشد موسی بر سوی شهر رهگذر
به جنگ و قتال روبه‌رو، فردبه‌فرد	بدید در جدالند آنجا دو مرد
دگر فرد، ز فرعون و از دشمنان	یکی بود هوادار و از شیعیان
که بود زیر چنگالی از شتم و درد	ز موسی طلب کرد کمک، شیعه‌مرد
بزد مشتی محکم به فرق عدو	بکرد موسی آنکه، حمایت از او
بشد موسی نادم ز فریاد و داد	از آن ضربت مشت، عدو جان بداد
نشسته به جان و دل من کنون	بگفتا که این کار ز ابلیس دون
به جمع خلائق به روی زمین	که او دشمنی آشکار است یقین

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

﴿۱۶﴾

بگفت موسی با حالتی بس نزار	به حال تضرع به پروردگار
گرفته وجودم همه هم و غم	که ظلمی به نفس خودم کرده‌ام
خدای غفور و یگانه اله!	ببخشا و بگذر تو از این گناه
که او هست بخشنده و هم رحیم	از او درگذشت ذات پاک کریم

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ

﴿۱۷﴾

بگفت موسی بر کردگار جهان به شکرانه‌ی نعمت بی‌کران

نخواهم حمایت نمود در زمین ز بدکار و ناهل و هم مجرمین
 فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى
 إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ

﴿۱۸﴾

هراسی فتاد در دلش مستدام مراقب همی تا نیفتد به دام
 بیامد همان مرد که در روز قبل برای نجاتش نمود موسی قتل
 دوباره طلب کرد بر همراهی بگفت موسی که تو خودت گمرهی
 فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ
 نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمَصْلُحِينَ

﴿۱۹﴾

برفت او دوباره به یاری مرد که با آن عدو هم نماید نبرد
 بکرد اعتراض آن عدو این چنین که داری تو قصدی تباه، پر ز کین
 نمودی تو دیروز قتل آن چنان کنون قتل من خواهی در این زمان
 یقیناً که بر قصد آدم کشی در این سرزمین می کنی سرکشی
 از این رو مسلّم، به طور یقین نباشی تو هرگز خود از مصلحین
 وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ
 فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ

﴿۲۰﴾

یکی مرد مؤمن ز راهی دراز رسید آن زمان کرد افشای راز
 بگفتا به موسی که فرعونیان کمر بسته بر قتل تو بی امان
 از این شهر اینک سریع رخت بند که یاری رسانم تو را من به پند

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

برفت موسی از شهر با حال زار نمود او ز دشمن سریعاً فرار
به ناله بگفتا به ربّ المبین مرا ده نجات تو از این ظالمین

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ

ز مصر چون که آمد برون بس نزار به سوی مدائن بشد رهسپار
بگفتا امید است که ربّ جلیل شود خود مرا رهگشا و دلیل

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ

چو طی کرد او یک مسافت ز راه در آنجا بدید جمعی از مردمان
دو دختر بدید دورتر از همه خطابی نمود او بر آن بانوان
بگفتند کشیم انتظار این زمان که مردان کنند سیر احشامشان
سپس ما دهیم آب بی‌واهمه شما را چه کاریست در این مکان؟
چو ما را پدر هست پیر و نحیف بسی سالخورده بود آن شریف

فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَمَّا أَتَيْتُ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

ز سقایی آب، بر آن رَمه کمک کرد موسی به صاحب گله
دعا کرد موسی و گفت ای اله! ز لطف و کرم، کن به عبادت نگاه

نزول ده ز الطافِ خود ای خبیر! که محتاجِ خیری ز توست این فقیر

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا^{٢٥}
فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ^{٢٦} نَجُوتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

﴿٢٥﴾

در آن دم بیامد یک از دختران بسی باوقار و متین نزد آن
بکرد از زبان پدر این بیان که بر کلبه‌ی ما درآ ای جوان!
کنون هست در خانه او منتظر ز سقائیتِ اجر و مزد در نظر
به نزدِ شعیب آمد آن دل‌پریش بکرد او حکایت ز اوضاعِ خویش
به پاسخ بفرمود آن پیرمرد که بر دل مده تو هراسی و درد
چو از لطف آن خالقِ مهربان مصون ماندی از شرّ آن ظالمان

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ^{٢٧} إِنَّ خَيْرَ مَنْ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ

﴿٢٦﴾

یک از دخترانش بگفت ای پدر! بده مزد و در خدمت آور پسر
که او بهترین خادم است بالیقین قوی هست موسی^{٢٨} و باشد امین

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ^{٢٩} فَإِنْ
أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ^{٣٠} وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ^{٣١} سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ
الصَّالِحِينَ

﴿٢٧﴾

به موسی^{٣٢} گشود لب شعیب و بگفت که کردم اراده ز سرّ نهفت
که آری نکاح تو به یک دخترم بمانی در اینجا شوی محرم
و مهرش بود خدمتم هشت سال چو کابین بود این تو را بالمآل
اگر هم بخواهی به ده سال تام توانی نمایی تو خدمت تمام

تو را کارِ شاقی نخواهم بداد   که سر رشته‌ی کارِ ما هست وِداد
 اگر که بخواهد خداوند چنین   ببینی که هستم من از صالحین
 قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَيَّ مَانِقُولٌ وَكَيْلٌ

﴿۲۸﴾

قبول کرد موسی! تعهد نمود   هر آنچه که آن پیرمرد گفته بود
 ز ایامِ مذکور چه ده یا که هشت   نمایم قبول چون که ظلمی نگشت
 خداوند داناست و ما را دلیل   بر این قول و عهدِ من و تو وکیل

﴿۵﴾ فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ

﴿۲۹﴾

پس از آنکه موسی به دورانِ عقد   نمود خدمتِ خود ز میثاق و عهد
 روان گشت با اهل بیت بر وطن   شدند خسته زین راه صعب هر دو
 تن

بدید موسی ناگه بر آن کوهِ طور   عظیم آتشی شعله‌ور پر ز نور
 به همسر بگفتا نشین منتظر   روم سوی آن نور نمایم نظر
 هوا سرد و اینک تو هم خسته‌ای   بیارم برایت ز آن شعله‌ای

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

﴿۳۰﴾

چو موسی به نزدیک آتش بشد   ز وادی ایمن ندا فاش شد
 بیاورده بود بهر موسی خبر   چو نور و صدا جمله بود از شجر
 که موسی! در این وادی و این زمان   ندا از من است آن خدای جهان

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ ۚ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۚ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ

﴿۳۱﴾

رها کن در این وادی تو کاملاً
بیانداخت عصا زان ندای حبیب
چو کردی ز وحشت و ترس او نگاه
بفرمود به موسی، مترس! بی گمان
عصا را فکن بر زمین عاجلاً
بشد آن عصا ازدهایی مهیب
بنای گریز را گذاشت او به راه
که هستی ز لطف خدا در امان

أَسْأَلُكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ ۖ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

﴿۳۲﴾

ببر بر گریبان خود هر دو دست
سپس تو برون آر دستت ز جیب
دگرباره، در جیب بر دست خویش
ز برهان روشن چنین آشکار
عصا و دگر آن دو دست شریف
به حکم رسالت به روی زمین
که این حجتی خاص بهر تو است
بینی سفیدی، منزه ز عیب
شود همچنان که بوده ز پیش
بیاسایی از وحشت روزگار
شود جمله فرعونیان را حریف
برو سوی فرعون و آن فاسقین

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ

﴿۳۳﴾

بگفت موسی آنکه به رب کریم
اگر که روم سوی ایشان به جنگ
چو گشتم یکی را ز قوم لئیم
بترسم که جانم ستند بی درنگ

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۚ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ

﴿۳۴﴾

بدین روی هارون کند باورم   برادر بود او، شود یاورم
 فصاحت بود در کلامش متین   سخن بهتر از من براند یقین
 قبولش نما ای خداوند و رب!   کمک او نماید مرا زین سبب
 شود در امور او معاون به من   به تصدیق من او براند سخن
 چو خوفم ز این است که فرعونیان   به تکذیب من برگشایند زبان

قَالَ سَنَشُدُّ عَضْكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا^{٣٥} بِآيَاتِنَا أَنْتُمْ وَمَنْ
 اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ

﴿٣٥﴾

بفرمود آنکه خدا بر رسول   که ما می‌کنیم حاجت را قبول
 نمایم ما، بازوانت قوی   چو با آن برادر تو همره شوی
 دهیم بر شما قدرت از آنچه هست   که دشمن نیابد شما را به دست
 از آن معجزاتی که گردید عیان   برو سوی دشمن تو با پیروان
 که در حرب دشمن به روی زمین   شوید جمله پیروز و غالب یقین

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي آبَائِنَا
 الْأَوَّلِينَ

﴿٣٦﴾

چو موسیٰ به آیاتِ ما بالعیان   بیان کرد مطلب بر آن مردمان
 به حکم رسالت لبش برگشود   بگفت آنچه حکم است ز ربّ ودود
 به پاسخ بگفتند اندر نخست   که این افتراء جملگی سحر توست
 چو نشنیده‌ایم ما ز اجدادمان   چنین دعوی و این‌چنین داستان

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ^{٣٧} إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
 الظَّالِمُونَ

﴿٣٧﴾

بگفت موسی در پاسخِ جاهلان   زِ ذاتِ کریم و خدای جهان
 که داناتر است ذاتِ پاکِ ودود   زِ حالِ رسولی که حُکمش نمود
 بداند کدام یک زِ ما عاقبت   بیابیم به عقبی، ره عافیت
 نخواهند شوند رستگار در جهان   ستمکار و هم جمله‌ی ظالمان

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ
 فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ

﴿۳۸﴾

چو فرعون بشنید، بداد سرِ ندا   شما را نباشد به جز من خدا
 تو هامان! به آتش گداز خشتِ ناب   بنا ساز قصری به سوی سحاب
 که بینم کجا هست ذاتِ خدا؟   که موسی زِ آن سرّ بداده ندا
 اگر چه که شک است بر وی یقین   که باشد دروغگو و از کاذبین

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ

﴿۳۹﴾

چو سرکش بگشتند قومِ لعین   زِ فرعون و فرعونیان در زمین
 به ناحق پینداشتند از گناه   که نبود دگر رجعتی برِ اله

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

﴿۴۰﴾

برفتند جمله به زیرِ سؤال   زِ فرعون و اتباعِ او بالمآل
 نمودیم عقوبت دگر برملا   شدند غرقِ دریا و جمله فنا
 رسولِ گرامی! بین بالعیان   چگونست فرجامِ آن ظالمان

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ

شدند ظالمان پیشوایانِ نار بر اهلِ ضلالت به دوزخ قرار
 شفاعت و یاری برای خُسان نگردد به روزِ قیامت عیان
 وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ

زِ اعمالِ زشتی که کردند چنان به دنیای فانی و اندر جهان
 نمودیم لعنت بر این ظالمین و مردودشان کرده در یومِ دین
 وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بِصَائِرٍ لِلنَّاسِ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً
 لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

پس از کیفرِ جاهلان کم و بیش زِ امت و اقوامِ دورانِ پیش
 عطا ما نمودیم به موسیٰ کتاب زِ آیاتِ حقِ جملگی شد خطاب
 که یابند بصیرت همه مردمان هدایت و رحمت شوند در جهان
 بر آنهاست که یابند تذکرِ بسی که مشمولِ رحمت شود هر کسی

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ

نبودی بر آن سمتِ غربی رسول! زمانی که دادیم به موسیٰ نزول
 زِ آنچه که گردید در کوهِ طور صدا از شجر، هم از آن پاره‌نور
 نبودی تو شاهدِ یقینِ آن زمان نمودیم حکایت تو را بالعیان

وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًّا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا
 وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

ولیکن اُمم هم قبایل کثیر   بکردیم عطا جمله عمرِ کبیر
 نبودی به مَدین تو در آن زمان   که آیاتِ ایزد نمایی بیان
 به هر کس که خواستیم، اندر زمین   بکردیم عطا حکمی از مرسلین

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِنْ رَّحِمَةً مِّنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ
 مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

زمانی که موسی^۱ رسید کوهِ طور   نداشتی پیمبر! در آنجا حضور
 زِ رحمت به تو وحی کردیم نخست   حکایات مُتَقِن و پندِ درست
 بترسانی مردم زِ فرمانِ حق   که هرگز نداشتند رسول، ماسبق
 چو آیاتِ حق را کنون بشنوند   بر آنهاست تذکرِ بیابند زِ پند

وَلَوْلَا أَن تَصِيبَهُمْ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
 آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

اگر که زِ پندار و کردارشان   عقوبت شود حاصلِ کارشان
 نگویند خدایا! رسولی نبود   نکردی تو ارسال به ما رهنمود
 کز آیاتِ تو پی بریم ما به دین   بگردیم به آیینت از مؤمنین

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ^۲ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ
 مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ

پس آنکه که از جانب ما رسول!   به حق کردی دعوت، نکردند قبول

بگفتند چرا این رسول معجزات؟ ندارد چو موسیٰ ز آن بیّنات
 نکردند مگر خلقِ دورانِ پیش؟ به تکذیبِ موسیٰ به آیین و کیش
 بگفتند که موسیٰ و هارون یقین ز جادو کنند هر دو سحرِ مبین
 بگفتند که ما جمله ناباوریم به موسیٰ و آیین او کافریم

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

﴿۴۹﴾

بپرس ای رسول! تو ز قومِ لئیم که بهتر ز این دو کتابِ کریم
 کدامین کتابِ دگر هست قبول؟ که از جانبِ حق بگشته نزول
 که بهتر هدایت کند در جهان؟ دهید آن کتاب را به من هم نشان
 کنم پیروی زان کتاب بالیقین اگر که شما هستید از صادقین

فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى
 مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

﴿۵۰﴾

اگر لب ببندند بر این سؤال یقیناً که ایشان همه بالمآل
 بوند پیروِ نفس و اندر گناه به راهِ هوی کرده خود را تباه
 که؟ باشد ستمگرتر از جاهلان به جای خدا هست هویِ ربّشان
 خدا هم پس از بیّناتِ عیان هدایت نبخشد بر آن ظالمان

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

﴿۵۱﴾

که ما هم برای هدایت یقین مطالب به قرآن بگفتیم متین
 همی هست پیوسته و هم روان مگر تا بگیرند پندی ز آن

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ

نمودند قبول مؤمنین در سَبَقِ کتاب‌های مُرْسَلِ وَ آیاتِ حق
بیارند ایمان به قرآن یقین گروهی که هستند از مؤمنین

وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ

چو آیات بر آنها تلاوت شود قرائت بر آنها حلاوت بود
بگویند که ایمان همه آوریم که قرآن حق را ز جان باوریم
ز حق است و ما نیز تسلیم آن که مُسْلِمِ ز قبل بوده‌ایم همچنان

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

بر ایشان مضاعف بود اجرشان بود حاصلِ فعل و هم صبرشان
بَدی را به نیکی چو پاسخ دهند ز صبر و ز نیکی دو اجر می‌برند
ز رِزق و ز روزی که کردیم عطا به انفاق دهند در رضای خدا

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي
الْجَاهِلِينَ

چو لغو بشنوند از گروهِ عدو بتابند روی و کنند پشت به او
بگویند که افعالِ ما بهرِ ما شما هم همه فعلتان بر شما
چو اکنون چنین جملگی جاهلید سلامت روید و ز ما دور شوید

إِنَّا لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

اگر چه پیمبر! تو خود بالیقین
 ولیکن به راه هدایت گهی
 نیابند هدایت بسی مردمان
 هر آن کس که خواهد خداوندگار
 خدا عالم و عادل و آگه است
 که اندر هدایت چه کس قابل است

وَقَالُوا إِنَّا تَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نَتَّخِظُكَ مِنْ أَرْضِنَا ۖ أَوْلَمْ نُمْكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجَبَىٰ إِلَيْهِ
 ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

﴿۵۷﴾

بگفتند برخی چنین، ای رسول!
 که تابع شویم بر هدایت ز دین
 به پشت و پناهت شویم جمله یار
 بگو تو به پاسخ بر این مردمان
 مقرر نمودیم ز لطف ایمنی
 نعم بر وفور می رسد بی گمان
 ولیکن دریغا که خلق جهان
 اگر که کنیم حرف نیکت قبول
 همان راه راست تو و متقین
 برانند ما را ز شهر و دیار
 مگر نیست مکه حریم امان؟
 که باشد حرم بالیقین مأمنی
 که روزی بود بهر آن مردمان
 بوند اکثراً در صف جاهلان

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَاكِينُهُمْ لَمْ تَسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۚ
 وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ

﴿۵۸﴾

چه بسیار اقوام اندر سبق
 که بودند هوسباز و غرق گناه
 از آنها بماندست ویرانه‌ای
 که ما وارثیم اندر آن ملک و شهر
 هلاکت بدیدند از قهر حق
 ز افراط عشرت بگشتند تباه
 ندارند سکونت به جز عده‌ای
 چو از جانب حق بگشتند قهر

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ ۖ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا
 مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ

خدایت هلاکت نبخشد، نبی! دیاری و شهری و یا قریه‌ای
مگر آنکه پیغمبری زان میان نماید ز آیاتِ حق او بیان
هلاکت نبخشیم دیاری ز قهر مگر آنکه ظالم بوند اهل شهر

وَمَا أُوْتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

هر آنچه ز دنیا رسد بر شما متاعی قلیل است و هم بی‌بها
ولیکن هر آنچه ز نزد خداست بود خیر و باقی و هم پربهاست
تفکر چو لازم بود در امور بشاید تعقل کنید و مرور

أَفَمَن وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَن مَّتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مِنَ الْمُحْضَرِينَ

بود آن که دادیم وعده به او؟ که آید برش وعده بی‌گفتگو
به مانند آن کاو بود سست پی به دنیاپرستی نمود عمر، طی
شود حاضر او چون به یوم حساب به زیر سؤال است و اندر عذاب

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

به یاد آر، روزی که آید یقین ندایی رسد از خدا یوم دین
بگوید ز توبیخ به آن مردمان کجایند کنون آن خدایانتان؟

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ
مَا كَانُوا مِنَّا بِعَبْدُونَ

به پاسخ بگویند آن جاهلان   به حالی که هستند آتش به جان
 نمودیم گر اغوا بسی مردمان   بخواستیم شوند همچو ما گمراهان
 هر آن کس که طاعت نموده ز   بجویم نفرت ز آن قوم و اهل
 جهل

پرستش کردند نفس و هوی^۱   نه آنکه بکردند، طاعت ز ما
 وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ

ندایی رسد بر سرِ مشرکان   که خوانید اینک خدایانتان
 بخوانند و هرگز نیاید جواب   به روز قیامت به وقتِ حساب
 چو بینند عذابِ الهی به چشم   بگویند با خود سخن‌ها ز خشم
 که ای کاش! ما مثلِ آن مؤمنان   هدایت بگشتیم اندر جهان
 وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ

بیاید همان روز که ربّ جهان   ندایی زند بر همه مردمان
 رسولان حق را و آن بیّنات   چه پاسخ بدادید اندر حیات؟
 فَعَمِيتَ عَلَيْهِمُ الْآنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ

چو مسدود بگردند از هر سبیل   نیارد اثر هیچ عذر و دلیل
 ز خجلت ندارند روی جواب   نیارند سؤالی دگر بر عذاب
 فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ

ولی آن کسان که به درگاه حق   بکردند توبه   زِ یومِ سَبَقِ
 به اعمالِ صالح   بیاورده روی   زِ فعل و زِ کردارِ نیک و زِ خوی
 امید است فراوان که این مردمان   شوند رستگار   در صفِ مؤمنان
 وَرَبِّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ^ط مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ^ج سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى^ا عَمَّا يُشْرِكُونَ

هر آنچه که خواهد خدایت یقین   به خلقت رساند   زِ فضلِ مُبین
 فقط   برگزیند   خداوندگار   نباشد کسی   را دگر اختیار
 منزّه تر است   ذاتِ پاکِ احد   که آرند شرکی   بر آن لم یلد
 وَرَبِّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ

خدایت زِ دل‌ها همه آگه است   چه اندر نهان یا عیان، عالم است
 وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ^ط لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى^ا وَالْآخِرَةِ^ط وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

خدای احد را بدان، ذاتِ هو   نباشد خدایی   دگر جز هَمو
 ستایش سزاوارِ آن   لم یزل   بود مستمر   تا ابد از ازل
 همه حکمِ عالمِ زِ فرمانِ هو   رجوعِ همه خلق   بر سوی او
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا^ا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^ط مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ
 بِضِيَاءٍ^ط أَفَلَا تَسْمَعُونَ

پیمبر! به یاد آر بر مشرکان چه دارند تصوّر زِ ربّ جهان
 اگر ظلمت شب بماند ابد اراده کند این چنین آن احد
 چه قدرت دگر جز همان ذاتِ رب تواند دهد روشنایی به شب
 شما کافران و شما مشرکون نباشید قادر شنیدن کنون؟

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم
 بَلِيلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ

﴿۷۲﴾

دگر باره یاد آر، بر مشرکان تصوّر چه دارند اندر جهان
 اگر روشنایی به روز پایدار بماند تا یومِ دین برقرار
 چه قدرت تواند به جز کردگار پدید آورد شب دگر آشکار
 که تا وقت شب جملگی در جهان زِ آرامشِ خواب گیرید امان
 بصیرت زِ چشمانتان شسته اید؟ که از حکمت روز و شب غافلید؟
 وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

﴿۷۳﴾

زِ رحمت و لطفِ خداوندگار بشد روز و شب برقرار در مدار
 که شب را کنند استراحت همه به آرامش و امن و بی‌واهمه
 به روز هم نمایند جمله تلاش زِ فضلِ خداوند بجویند معاش
 که تکلیفتان هست ای مردمان! کنید شکرِ انعامِ ربّ جهان

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

﴿۷۴﴾

به روزِ قیامت به وقتِ حساب ندایی کند مشرکان را خطاب
 خدایان باطل کجایند کنون؟ که خواندید شریکم به بت‌های دون

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

﴿۷۵﴾

ز هر قوم و اُمت یکی زان میان   بگیریم شاهد که آرد بیان
 بگوییم برهان بیارید ز کیش   ز آنچه که کردید ایام پیش
 ندارند پاسخ، بگویند غمین   که حق با خداوندگار است یقین
 ز کذب و دروغ هر چه را بافتند   نپایید اثر، جملگی باختند

﴿۷۶﴾ إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ ۖ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ

﴿۷۶﴾

به مانند قارون به عهدِ قدیم   به دورانِ موسیٰ، نبیِّ کلیم
 که او ظلم و بیداد کرد بی حساب   به قومِ یهود می‌رساند او عذاب
 ز حکمت بدادیم به او فرصتی   ز گنج و خزائن، عظیم ثروتی
 به حالی که حملِ کلیدهای گنج   بکرد خسته مردانِ قادر، به رنج
 بگفتند قومش که غرهٔ مباحش   که بر فخرفروشی تو داری تلاش
 خداوند ندارد عنایت یقین   به افرادِ مغرور اندر زمین

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ ۖ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا ۚ وَأَحْسِنْ ۚ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ ۖ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

﴿۷۷﴾

ز هر چه که کرده خدا مرحمت   بساز بهره‌ای تو بر آن آخرت
 ز لذاتِ دنیایی اندر جهان   به راه صواب، بهره‌بر همچنان
 به نیکی نما جمله اعمالِ خویش   چنان که خدا لطف کردت ز پیش

مکن فتنه‌ای یا فساد در زمین ندارد خدا لطف بر مفسدین

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيَتْهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرَ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ

﴿۷۸﴾

بگفتا که از علم و تدبیر خویش
فزونى بدام به مالم به بیش
ندانست مگر او که اندر جهان؟
چه بسیار طوایف غنی همچنان
که بیشتر ز او مالکِ اهل و مال
بگشتند هلاکِ جملگی بالمال
نپرسند سؤالی ز آن غافلان
به دوزخ روند یکسره مجرمان

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

﴿۷۹﴾

به قومش در آمد به روزی به ناز
به صد شوکت و زینت و اعتزاز
بگفتند دنیاپرستان که کاش!
چو قارون قوی می‌بدیم در معاش
عطا می‌شد از آن همه جاه و مال
نصیبی به ما می‌رسید بالمال
چو او بهره‌مند است ز گنج گران
بسی حظّ وافر برد در جهان

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ

﴿۸۰﴾

به پاسخ بگفتندشان اهلِ علم
که با معرفت بوده و پر ز حلم
که وای بر شما! مردمانِ دنی
که راندید زبان بر چنین گفتنی
ثوابی به خیر می‌دهد کردگار
به افرادِ نیکو و صالح به کار
ولیکن نبینند ثوابِ مردمان
مگر آن که هست در صفِ صابران

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ

﴿ ۸۱ ﴾

ببرديم قارون و هم مُلك و مال به قعرِ زمين جملگى بالمآل
 نه مال و نه فردى ز اصحاب و يار به دردش نخوردند پايانِ كار
 نماند چون دگر بهرِ او فرصتى ز حق هم نديد او دگر نصرتى
 وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيُكَانُّ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
 وَيَقْدِرُ ۖ لَوْ لَا أَنْ مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَاتٌ وَيُكَانُّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

﴿ ۸۲ ﴾

به وقتِ پگاه جمله‌ى جاهلان که ديروز حسرت بخوردند كلان
 به قارون و گنج و مقام و جلال بگفتند که از حکمتِ ذوالجلال
 هر آن کس که خواهد خداوندگار دهد وسعتِ رزق در روزگار
 ز لطف و کرم او گذاشت منتى که بر ما نداد آن چنان ثروتى
 و الاّ چو قارون، ما هم يقين برفتيم فرو جملگى در زمين
 چنين است فرجامِ کارِ جهان فلاح و نجات نيست بر کافران

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۖ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

﴿ ۸۳ ﴾

نماييم عرضه بهشتِ برين بر آنان که هرگز به روى زمين
 ندارند اراده به گردنکشى علوّ و فساد و زِ حق سرکشى
 به فرجامِ کار هست حُسنِ مَبين بر آنان که هستند از متّقين

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا ۖ وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

به اعمالِ نیک هر که روی آورد   به پاداشِ خیر، اجرِ افزون برد
 چو بد کرد کسی، در سزایش خدا   نخواهد مجازاتِ بیش زان خطا
 إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَيْهِ ۚ مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ
 فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

رسولِ گرامی! بدان تو یقین   که آن خالقِ آسمان و زمین
 به تکلیفِ واجب بدادت نوید   ز آیاتِ قرآن، کتابِ مجید
 تو را در نهایت بر آن جایگاه   بخواهد رسانید ذاتِ اله
 به مردم بگو که خداوندِ من   بود آگه و او خودش مُمتحن
 چه آنان که اندر هدایت روند   و یا آن کسانی که گمراه شوند
 وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ

توقع نداشتی رسول! بیش از این   که نازل شود این کتابِ مبین
 ز لطفِ خداوندِ تو، آن رحیم   بشد نازل اینک، کتابِ کریم
 به شکرانه‌ی نعمتِ بی‌کران   مکن نصرت و یاری بر کافران
 وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ ۖ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ز تبلیغِ آیاتِ حق در جهان   بخواهند شوند سد اگر کافران
 مباش ای نبی! تو ز آنها غمین   چو نازل شود جمله آیاتِ دین
 تو دعوت بکن خلق، سوی اله   مدار قیدی از مشرکِ روسیاه

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ۚ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

و هرگز مخوان تو خدایی دگر   به جز ذاتِ الله، حقِ دادگر
نباشد الهی به جز ذاتِ هو   همه هستی هالک بگردد، جز او
که حکمِ جهان است ز پروردگار   و رجعت بر او نیز فرجامِ کار